

Anonymizované znenie

Preklad

C-625/21 – 1

Vec C-625/21

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

8. október 2021

Vnútroštátny súd:

Oberster Gerichtshof

Dátum návrhu na začatie prejudiciálneho konania:

22. september 2021

Navrhovateľ v konaní o opravnom prostriedku „Revision“ (pôvodne žalovaný):

VB

Odporkyňa v konaní o opravnom prostriedku „Revision“ (pôvodne žalobkyňa):

GUPFINGER Einrichtungsstudio GmbH

[*omissis*]

Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd, Rakúsko) [*omissis*] vo veci žalobkyne GUPFINGER Einrichtungsstudio GmbH, Schärding, [*omissis*] proti žalovanému VB, [*omissis*] [*omissis*] pre naposledy 5.271,33 eura [*omissis*], v dôsledku opravného prostriedku „Revision“ podaného žalovaným proti rozsudku Landesgericht Ried im Innkreis (Krajinský súd Ried im Innkreis, Rakúsko) ako odvolacieho súdu z 12. februára 2021, GZ 18 R 1/2lh-65, ktorý čiastočne zmenil a čiastočne potvrdil rozsudok Bezirksgericht Braunau am Inn (Okresný súd Braunau am Inn, Rakúsko) z 27. novembra 2020, GZ 2 C 128/18t-57, [*omissis*] vydal

Uznesenie:

A. Súdnemu dvoru Európskej únie (SDEÚ) sa predkladá návrh na začatie prejudiciálneho konania o týchto otázkach:

1. Má sa článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica o nekalých podmienkach“) vykladať v tom zmysle, že pri preskúmaní zmluvného nároku na náhradu škody obchodníka voči spotrebiteľovi, ktorý vychádza z neoprávneného odstúpenia od zmluvy spotrebiteľa, je uplatnenie vnútroštátneho práva dispozitívnej povahy vylúčené už vtedy, ak vo Všeobecných obchodných podmienkach obchodníka je obsiahnutá nekalá podmienka, ktorá obchodníkovi voči spotrebiteľovi, ktorý porušil zmluvu, priznáva možnosť paušálneho nároku na náhradu škody popri ustanovení vnútroštátneho práva dispozitívnej povahy?

V prípade, ak je odpoveď na prvú otázku kladná:

2. Je takéto uplatnenie práva dispozitívnej povahy vylúčené aj vtedy, ak obchodník svoj nárok na náhradu škody voči spotrebiteľovi neopiera o túto podmienku?

V prípade, ak je odpoveď na prvú a druhú otázku kladná:

3. Odporuje uvedeným ustanoveniam práva Únie, že v prípade podmienky, ktorá obsahuje viaceré pravidlá (napríklad alternatívne sankcie v prípade neoprávneného odstúpenia od zmluvy), zostáva v zmluvnom vzťahu zachovaná tá časť podmienky, ktorá aj tak zodpovedá vnútroštátnemu právu dispozitívnej povahy a nepovažuje sa za nekalú?

[*omissis*] [prerušenie konania]

Odôvodnenie:

1 I. Skutkový stav

- 2 Žalujúca spoločnosť v Schärding (Rakúsko) prevádzkuje interiérové štúdio a okrem iného predáva aj vstavané kuchyne.
- 3 Žalovaný je dôchodca a 12. novembra 2017 na stavebnom veľtrhu v Ried im Innkreis (Rakúsko) v stánku žalobkyne od nej nadobudol vstavanú kuchyňu za cenu 10.924,70 eura. Základom zmluvy sú Všeobecné obchodné podmienky žalobkyne, ktorých bod V znie nasledovne (zvýraznené v origináli):

V. Odstúpenie od zmluvy

V prípade omeškania pri prevzatí (bod VII) alebo iných dôležitých dôvodov, ako najmä konkurzu zákazníka alebo zamietnutia konkurzu z nedostatku majetku, ako aj v prípade omeškania zákazníka s platbou sme oprávnení odstúpiť od zmluvy, pokiaľ ešte nie je oboma stranami úplne splnená. V prípade odstúpenia máme pri zavinení zákazníka možnosť požadovať **paušálnu náhradu škody vo výške 25 % fakturovanej sumy v hrubom alebo náhradu skutočne vzniknutej škody.**

V prípade omeškania zákazníka s platbou sme oslobodení od všetkých ďalších povinností týkajúcich sa plnenia služieb a dodania a sme oprávnení zadržať nevyplatené dodávky alebo služby a žiadať **zálohy**, respektíve **záruky** alebo po určení primeranej dodatočnej lehoty odstúpiť od zmluvy.

Ak zákazník odstúpi od zmluvy bez toho, aby bol k tomu oprávnený, alebo vyžaduje jej zrušenie, máme možnosť trvať na splnení zmluvy alebo súhlasiť so zrušením zmluvy; v poslednom uvedenom prípade je zákazník povinný zaplatiť podľa nášho výberu **paušálnu náhradu škody vo výške 20 % fakturovanej sumy v hrubom alebo skutočne vzniknutú škodu.** Pokiaľ nebol návrh osobitne zaplatený, v prípade odstúpenia predajcu od zmluvy si uplatňujeme naše práva z duševného vlastníctva na všetky podklady týkajúce sa návrhu.

- 4 Žalovaný 28. novembra 2017 odstúpil od kúpnej zmluvy, keďže nemohol nadobudnúť dom, pre ktorý bola kuchyňa určená.
- 5 V prípade splnenia kúpnej zmluvy by žalobkyňi zostal zisk spolu 5.270,60 eura.

6 II. Doterajší priebeh konania

- 7 Žalobkyňa svojou žalobou podanou 14. mája 2018 od žalovaného ako zmluvnú náhradu škody žiada kúpnu cenu po odpočítaní toho, čo v dôsledku nerealizovania práce ušetrila. Z dôvodu odstúpenia od kúpnej zmluvy je splatná pohľadávka,

ktorej výšku žalobkyňa na záver vyčíslila na 5.270,60 eur. Žalujúca spoločnosť svoj nárok v konaní neopiera o jej Všeobecné obchodné podmienky, ale o ustanovenia (rakúskeho) občianskeho práva dispozitívnej povahy.

- 8 Žalovaný na začiatku konania ešte zastával stanovisko, že z dôvodu oprávneného odstúpenia od zmluvy nie je povinný nahradiť škodu. V konaní na treťom stupni však viac nie je sporné, že žalovaný od zmluvy odstúpil neoprávnene.
- 9 Žalovaný na záver namietal, že Všeobecné obchodné podmienky sú zmluvným obsahom kúpnej zmluvy. Podmienka V (tretí odsek) obchodníkovi v prípade neoprávneného odstúpenia spotrebiteľa priznáva možnosť voľby, aby od neho požadoval buď paušálnu náhradu škody vo výške 20 % fakturovanej sumy v hrubom alebo skutočne vzniknutú škodu. Keďže táto podmienka je nekalá a je v neprospech žalovaného ako spotrebiteľa, žalobkyni patrí najviac 20 % skutočnej kúpnej ceny.
- 10 Súd prvého stupňa priznal žalobkyni 20 % kúpnej ceny v hrubom (2.184,94 eura) a zostávajúcej časti žalobu zamietol. S poukázaním na rozhodnutie Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd) 3 Ob 237/16y súd prvého stupňa posúdil tretí odsek podmienky V z dôvodu neprimeranej výšky storno poplatku pre spotrebiteľa ako hrubo znevýhodňujúci. V prípade úplného odstránenia tohto ustanovenia z kúpnej zmluvy sa žalobkyni (z dôvodu práva dispozitívnej povahy) však nahradí suma vo výške 5.270,60 eura ako škoda, ktorá vznikla nesplnením zmluvy. Odstránenie nekalej podmienky má v tomto prípade „trestajúci“ účinok pre spotrebiteľa. Podmienka u neho predsa len vyvoláva, že v prípade odstúpenia od zmluvy sa ako škoda nahradí najviac 20 % kúpnej ceny v hrubom. Spotrebiteľ v žiadnom prípade neočakáva, že „skutočne vzniknutá škoda“ v prípade odstúpenia od zmluvy bez akéhokoľvek protiplnenia predajcu predstavuje takmer polovicu dohodnutej ceny. Z týchto dôvodov sa škoda vzniknutá z dôvodu neplnenia zmluvy, ktorá sa žalobkyni má nahradiť, má obmedziť na výšku 20 % kúpnej ceny v hrubom.
- 11 Odvolací súd zmenil rozsudok v tom zmysle, že žalobe vyhovel [*omissis*]. Neplatnosť podmienky vo Všeobecných obchodných podmienkach, ktorá sa netýka vzájomných hlavných plnení, nemôže viesť k neplatnosti zmluvy. Podľa judikatúry Súdneho dvora sa z článku 6 ods. 1 smernice o nekalých podmienkach odvodzuje, že vnútroštátne súdy vyhlásia nekalú podmienku len za neaplikovateľnú, s tým, že spotrebiteľa nezaväzuje bez toho, aby mali právomoc zmeniť jej obsah. Pokiaľ je to možné podľa predpisov vnútroštátneho práva, predmetná zmluva musí totiž – bez ohľadu na zmenu, ktorá vyplýva zo zrušenia nekalých podmienok – v zásade nezmenená naďalej existovať. Článok 6 ods. 1 smernice o nekalých podmienkach vnútroštátnemu súdu nebráni v tom, aby odstránil nekalú podmienku a pri aplikovaní zmluvných zásad nahradil predpisom vnútroštátneho práva dispozitívnej povahy. Nahradenie nekalej podmienky takýmto predpisom je so zreteľom na cieľ smernice o nekalých podmienkach skôr úplne odôvodnené, keďže vedie k tomu, že zmluva napriek odstráneniu neplatnej podmienky môže existovať a pre účastníkov zostáva záväzná. Podľa judikatúry Súdneho dvora nesmeruje článok 6 ods. 1 smernice o nekalých podmienkach

k tomu, aby privodil neplatnosť všetkých zmlúv, ktoré obsahujú nekalé podmienky. Podmienka o odstúpení, ktorá upravuje náhradu skutočnej škody, ktorá tým vznikla a tým vyjadruje zákonnú situáciu dispozitívnej povahy, nie je v rozpore s dobrými mravmi. „Obmedzenie škody vzniknutej z dôvodu neplnenia zmluvy“ vo výške 20 % kúpnej ceny v hrubom sa nedá zosúladiť s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie, podľa ktorej zo znenia článku 6 ods. 1 smernice o nekalých podmienkach vyplýva, že vnútroštátne súdy majú nekalú zmluvnú podmienku vyhlásiť len za neplatnú bez toho, aby mali právomoc zmeniť jej obsah. Odvolanie sa na právo dispozitívnej povahy tu nie je znemožnené. Žalobkyni na základe neoprávneného odstúpenia žalovaného od zmluvy patria pozitívne zmluvné záujmy.

- 12 Odvolací súd dodatočne povolil riadny opravný prostriedok „Revision“ o otázke, či by sa obchodník mohol vyhnúť vytlačeniu práva dispozitívnej povahy v zmysle novej judikatúry SDEÚ (rozsudok z 27. januára 2021, C-229/19 a C-289/19) tým, že sa voči spotrebiteľovi nebude odvolávať na neplatnú podmienku.
- 13 Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd) rozhoduje o opravnom prostriedku „Revision“, ktorý podal žalovaný proti odvolaciemu rozsudku.
- 14 V zmysle súdov nižších stupňov (a medzi účastníkmi aj nesporne) je pritom potrebné nadviazať na doterajšiu judikatúru Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd) (3 Ob 237/16y; RIS-Justiz RS0016914 [T63]), podľa ktorej sa paušálne určenie storno poplatku vo výške 20 % má z dôvodu jeho neprimeranej výšky považovať za hrubo znevýhodňujúce v zmysle § 870 ods. 3 ABGB (a tým nekalé v zmysle článku 6 ods. 1 smernice o nekalých podmienkach).
- 15 V opravnom prostriedku „Revision“ podanom voči odvolaciemu rozsudku žalovaný argumentuje tým, že podľa judikatúry SDEÚ sa v prípade vypustenia nekalej podmienky nemôže aplikovať úprava dispozitívnej povahy v neprospech spotrebiteľa. Neplatnosť podmienky je potrebné akceptovať bez návrhu. Právo dispozitívnej povahy nie je ani vtedy aplikovateľné, ak obchodník výslovne nevychádza z podmienky Všeobecných obchodných podmienok.
- 16 Žalobkyňa vo svojej odpovedi na opravný prostriedok poukazuje na zákonom upravený nárok na náhradu škody podľa § 921 Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (ABGB) (Občiansky zákonník). Podmienka, ktorá obchodníkovi priznáva možnosť uplatniť tento zákonom upravený nárok na náhradu škody, nie je v tomto rozsahu určite nekalá. Navyše je zvláštne upustiť od práva dispozitívnej povahy pod zámienkou ochrany spotrebiteľa
- 17 Citované ustanovenie znie takto:

§ 921 ABGB

Odstúpenie od zmluvy nemá vplyv na nárok na náhradu škody spôsobenej zavineným neplnením. Už prijatá odmena sa má

vrátiť alebo uhradiť takým spôsobom, aby žiaden účastník nezískal zo škody druhého výhodu.

18 Táto úprava veriteľovi po odstúpení od zmluvy zaručuje nárok na náhradu škody, ktorý smeruje k záujmu plnenia voči jeho zmluvnému partnerovi, ktorý koná zavinené. Dlžník má nahradiť všetky nevýhody, ktoré veriteľovi vznikli zavineným neplnením.

19 Ak sa opomenie existencia nekalej podmienky, napadnuté rozhodnutie, ktorým bola žalobkyni priznaná škoda z dôvodu neplnenia, by sa pri uplatnení tohto ustanovenia (a v spojení s ďalšou úpravou rakúskeho práva na náhradu škody) malo určite potvrdiť.

20 III. Prejudiciálne otázky

21 O prvej otázke:

22 SDEÚ považoval oprávnenie nahradiť podmienku právom dispozitívnej povahy za bezproblémové, ak zmluva po odstránení nekalej zmluvnej podmienky nemôže ďalej existovať (C-26/13, *Kásler*, bod 85).

23 Ďalej bolo napríklad v rozhodnutí vo veci C-482/13, C-484/13, C-485/13 a C-487/13, *Unicaja Banco SA und CaixaBank SA*, objasnené, že vyplnenie medzier v zmluve, ktoré vznikli odstránením nekalej podmienky, odvolaním sa na právo dispozitívnej povahy v spotrebiteľskom práve je prípustné vtedy, ak má vymazanie nekalej podmienky bez náhrady negatívny účinok na právnu situáciu spotrebiteľa.

24 SDEÚ vo svojom rozsudku z 27. januára 2021, C-229/19 a C-289/19, *Dexia*, naposledy ustanovenia smernice o nekalých podmienkach vyložil v tom zmysle, že podnikateľ, ktorý ako predávajúci uložil spotrebiteľovi podmienku, ktorú vnútroštátny súd vyhlásil za nekalú a v dôsledku toho neplatnú, sa nemôže domáhať náhrady škody stanovenej ustanovením vnútroštátneho práva dispozitívnej povahy, ktoré by bolo uplatniteľné v prípade neexistencie uvedenej podmienky, pokiaľ zmluva môže naďalej existovať bez tejto podmienky (bod 67). Svoj právny názor SDEÚ odôvodnil tým, že oprávnenie vnútroštátnych súdov meniť obsah nekalých podmienok, ktoré sú uvedené v takejto zmluve, by mohlo ohroziť splnenie dlhodobého cieľa uvedeného v článku 7 smernice o nekalých podmienkach. Takáto právomoc by totiž mohla prispieť k odstráneniu „odstrašujúceho účinku“ (pozri SDEÚ C-26/13, *Kásler*, bod 79) pre podnikateľov tým, že sa takéto nekalé podmienky voči spotrebiteľovi „jednoducho neuplatnia“, pretože podnikatelia by zostali v pokušení použiť tieto podmienky s vedomím, že aj keby boli vyhlásené za neplatné, vnútroštátny súd môže zmluvu upraviť v nevyhnutnom rozsahu tak, že bude chrániť záujem uvedených podnikateľov (*Dexia*, bod 64).

25 Z uvedenej judikatúry sa pre východiskový prípad dá odvodiť, že pravidlá práva dispozitívnej povahy sa nemôžu uplatniť len kvôli jednoduchej existencii nekalej

a preto neaplikovateľnej podmienky. Takýto záver, ktorý spotrebiteľ a porušujúceho zmluvu oslobodzuje od náhrady škody, ktorú zavinene spôsobil, však diametrálne odporuje systematike a hodnotám občianskeho práva, ktoré je formované tým, že spravodlivo vyvažuje rôzne záujmy zmluvných strán. Aj SDEÚ uznal, že vnútroštátny zákonodarca ustanoveniami práva dispozitívnej povahy chce nastoliť rovnováhu medzi záujmami zmluvných strán (SDEÚ, C-260/18, *Dziubak*, bod 60). Preto sa SDEÚ žiada o objasnenie.

26 O druhej otázke:

27 Prípado, ktorý sa má tu posúdiť, je na rozdiel od situácie, ktorá je základom rozhodnutia *Dexia* (pozri bod 64: „predajcom ... zvädzať k používaniu uvedených podmienok“) ovplyvnený tým, že podmienka nemá žiaden význam pre posúdenie nároku, ktorý je predmetom žaloby, keďže uplatňovaný nárok na náhradu škody vychádza výlučne z ustanovení práva dispozitívnej povahy. Aj žalobkyňa opiera svoj nárok o právo dispozitívnej povahy a nie o nekalú podmienku. Žalobkyňa teda podmienku v konaní proti žalovanému „nepoužila“ v zmysle bodu 64 rozhodnutia *Dexia*, aby o ňu oprela svoj nárok. Tým senát vo východiskovom prípade nepovažuje uplatnenie vnútroštátneho práva dispozitívnej povahy za vylúčené, a to bez ohľadu na okolnosť, že určenie paušálnej náhrady škody vo výške 20 % sa má posúdiť ako nekalé.

28 To nie je ani v rozpore s požiadavkou akceptácie neplatnosti podmienky bez návrhu, pokiaľ je súd oboznámený s právnymi a skutkovými okolnosťami potrebnými na tieto účely (SDEÚ C-154/15, *Gutiérrez Naranjo*, bod 58 a nasl.). Táto požiadavka sa podľa názoru senátu týka len tých podmienok, ktoré sú relevantné pre posúdenie nároku, ktorý je predmetom konania. Akceptácia neplatnosti bez návrhu by podľa toho mala prichádzať do úvahy len vtedy, ak podmienke prináleží priama relevantnosť pre posúdenie nároku, ktorý je predmetom žaloby [*omissis*]. Aj tu sa zdá byť nevyhnutné objasnenie Súdnyim dvorom Európskej únie.

29 O tretej otázke:

30 Podľa judikatúry SDEÚ vnútroštátny súd nesmie doplniť uvedenú zmluvu tým, že zmení obsah tejto zmluvnej podmienky, ktorej neplatnosť sa skonštatuje v zmluve uzatvorenej medzi predajcom a spotrebiteľom (SDEÚ C-618/10, *Banco Español*, bod 69 a nasl.; C-125/18, *Gómez del Moral Guasch*, bod 59 a tam citovaná judikatúra; C-229/19 a C-289/19, *Dexia*, bod 63). Aj Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd) (aj v individuálnom konaní) zastáva tento takzvaný „zákaz redukcie pri zachovaní platnosti“ (RS0128735; RS0122168; RS0038205 [T20]).

31 Pri tom je však potrebné objasniť, či uvedené platí aj pre rozdeliteľnú podmienku. Sankcie upravené vo východiskovom prípade v treťom odseku podmienky V má obchodník voliteľne k dispozícii. Popri nároku na vysokú paušálnu náhradu škody, ktorá sa považuje za nekalú, je alternatívne možné uplatnenie skutočne vzniknutej škody podľa názoru senátu vhodné, najmä to zodpovedá právu

dispozitívnej povahy. Objasnenie SDEÚ si vyžaduje okolnosť, či smernici o nekalých podmienkach odporuje to, ak sa v takomto prípade nepredpokladá neplatnosť celej podmienky.

32 [omissis]

33 [omissis] [procesnoprávne úvahy, prerušenie konania]

[omissis]

22. septembra 2021

[omissis]

PRACOVNÝ DOKUMENT